

Eugenia Śnieżko-Szafnagłowa

Gkościła na scenach wielu teatrów od Lublina, Radomia, Warszawy, na Wilnie kończąc. Po wojnie trafiła na scenę olsztyńskiego Teatru im. Stefana Jaracza i tutaj pozostała już do końca życia.

17 listopada 1945 r. w Teatrze Jaracza w Olsztynie odbyła się pierwsza po wojnie premiera „Moralności pani Dulskiej” Gabrieli Zapolskiej. Eugenia Śnieżko-Szafnagłowa otrzymała tytułową rolę. Przedstawienie reżyserował Artur Młodnicki. Wówczas po raz pierwszy na olsztyńskiej scenie można było usłyszeć język polski. Do tej pory bowiem grano tutaj sztuki tylko w języku niemieckim. Premiera „Moralności pani Dulskiej” odbyła się jeszcze w zdewastowanym budynku, w którym brakowało nie tylko ogrzewania, bieżącej wody, ale i szyby w oknach, nie mówiąc o jakimkolwiek zapleczu teatralnym. Jednak kurtyna, choć uszyta z worków, podniosła się do góry i tak zaczęła się kariera pani Eugenii w teatrze w Olsztynie.

Oprócz Eugenii Śnieżko-Szafnagłowej ówczesny zespół teatralny tworzyli: Maria Homerska, Hanna Skarżanka, Karol Adwentowicz, Jan Kurnakowicz, Stanisław Igar, Stanisław Miłski, Janusz Strachocki.

Po „Moralności pani Dulskiej” Eugenia Śnieżko-Szafnagłowa z równie dużym powodzeniem odtwarzała główne role w „Maturze” Laszlo Fodora i „Gwiazdorze i kinomankach” Kazimierza Wroczyńskiego. Przez lata zmieniali się aktorzy i dyrektorzy olsztyńskiego teatru. Pani Eugenia pozostała wierna Olsztynowi przez 35 lat, aż do momentu przejścia na emeryturę.

Została na zawsze wpisana nie tylko w historię powojennego teatru w Olsztynie, ale i w powojenne życie całego Olsztyna. Kiedy 30 kwietnia 1946 r. na placu przed olsztyńskim ratuszem, wypełnionym setkami olsztyniaków, uroczystie uruchomiono tramwaje, pośród pasażerów pierwszego kursu tramwajowego obok prezydenta miasta Tadeusza Pałuckiego znalazła się również Eugenia Śnieżko-Szafnagłowa. Trasa przebiegała ulicami: Partyzantów, Stalina (obecnie Dąbrowszczaków), 11 Listopada, Staromiejską, 3 Maja (obecnie Grunwaldzka), Bałtycką, kończyła się na al. Przyjaciół. Eugenia Szafnagłowa pisała później: „Oblewaliśmy ten tramwaj nie tylko łzami radości”.

Ówczesni artyści olsztyńskiego teatru pracowali w bardzo trudnych warunkach. Druga scena teatru mieściła się w Elblągu, gdzie przedstawienia odbywały się w sali zupełnie nieprzystosowanej do spektakli teatralnych, ale takie wyjazdy poza Olsztyn wpisane były w zajęcia aktorów. Eugenia Śnieżko-Szafnagłowa podróżowała wraz z zespołem objazdowym teatru do różnych miast całego województwa olsztyńskiego, a nawet województw ościennych.

Eugenia Śnieżko-Szafnagłowa na olsztyńskiej scenie zagrała ponad 113 ról. W recenzjach pisano o Niej, że „najchętniej i najlepiej grywała role kobiet prostych, często o zwichniętym życiorysie, z który-

mi życie nie obeszło się najlepiej, zmuszając niekiedy do kłamstwa, nieprawości i występku”.

Z ważniejszych ról Eugenii Śnieżko-Szafnagłowej wymienić trzeba: panią Warren z „Profesji pani Warren” Bernarda Shawa, Michasię z „Panny Maliczewskiej” Gabrieli Zapolskiej, Celestynę z dramatu Francisco De Rojas, Rebekę Nurse z „Czarownic z Salem” Artura Millera, Wariatkę z „Wariatki z Chaillot” Jeana Giraudoux, Gospodynię z „Wesela” Stanisława Wyspiańskiego.

Eugenia Śnieżko-Szafnagłowa zyskała miano pierwszej artystki olsztyńskiej sceny.

Urodziła się 27 września 1897 r. w Kielcach. Jej ojciec, Andrzej Kwapisz, był rzemieślnikiem. W Warszawie Eugenia ukończyła szkołę tańca profesora Ojki i zdała również eksternistyczny egzamin aktorski. Już jako aktorka przyjęła nazwisko Śnieżko.

W wieku 19 lat zaczęła już grać na scenie Teatru Miejskiego w Łodzi. W latach 1919-1920 występowała w Teatrze Corso w Radomiu, kolejne dwa lata spędziła na scenie Teatru Powszechnego w Warszawie, a potem jeszcze pracowała w Teatrze Miejskim

w Kaliszu. Była też zawodową aktorką teatru wileńskiego Lutnia.

W 1925 r. Eugenia Śnieżko wyszła za mąż za właściciela ziemskiego Henryka Szafnagła i przez 14 lat nie występowała na scenie. Mieszkała w Wilnie.

Po zakończeniu wojny na krótki czas zatrzymała się w Toruniu. W październiku 1945 r. przyjechała do Olsztyna. Do przyjazdu namówił ją wówczas Stanisław Miłski, który razem z nią znalazł się w pionierskim zespole artystów sceny olsztyńskiej.

Eugenia Śnieżko-Szafnagłowa do ostatnich dni swego życia była aktorką czynną zawodowo. Jeszcze na początku września 1981 r., kiedy w szpitalu odwiedził ją dyrektor teatru Krzysztof Rościszewski, zgodziła się przyjąć rolę lichwiarki w adaptacji scenicznej „Zbrodni i kary” Fiodora Dostojewskiego, niestety nie zdążyła jej zagrać. Zmarła w wieku 84 lat.

Eugenia Śnieżko-Szafnagłowa występowała z wieloma wybitnymi aktorami sceny polskiej, m.in. z Ludwikiem Solskim w „Panu Jowialskim” jako Szambelanowa w przedstawieniu z roku 1949, z Mieczysławą Ćwiklińską w „Moralności Pani Dulskiej” z roku 1950, tym razem w roli Juliasiewiczowej. Pani Eugenia, oprócz aktorstwa, próbowała również swych sił w reżyserii. Przygotowane przez nią przedstawienia to m.in.: „Śpiąca królewna” (1957 r.), „Kwiat paproci” (1958 r.) oraz „Zaczarowana złotówka” (1959 r.).

Za swoją pracę i poświęcenie Eugenia Śnieżko-Szafnagłowa otrzymała wiele nagród i wyróżnień, ale jak każdego prawdziwego aktora, najbardziej cieszyły ją uznanie i wdzięczność publiczności, wyrażana gromkimi oklaskami.

opr. AP